

Lastensuojelun lainsäädännön kokonaisuudistus 1. vaihe Lastensuojelun visio

Webinaari

1.3.2023

Lastensuojelulainsäädännön kokonaisuudistuksen valmistelu

1. vaihe: Selkeytetään lastensuojelun visio ja luodaan suuntaviivat lastensuojelulainsäädännön kokonaisuudistukselle

- Mikä on tulevaisuuden lastensuojelun tavoitetila, tehtävä ja paikka uudistuvassa palvelujärjestelmässä?
- Millä keinoilla tavoitetilaan päästään?

Tavoitteena on saada hallitusohjelmakirjaus kokonaisuudistuksesta seuraavan hallituksen hallitusohjelmaan.

2. vaihe: Varsinainen lainvalmistelu ja konkreettiset muutokset lainsäädäntöön

- Työ alkaisi seuraavalla hallituskaudella 2023.
- Työn keston ja organisoitumiseen vaikuttavat ratkaisevasti tulevan hallituksen linjaukset ja sisällöllisten muutosten laajuus.
- Ehdotuksille, joista arvioidaan aiheutuvan kustannuksia, pitää olla rahoitus ennen kuin esitys voidaan viedä eteenpäin.

Mitä on lastensuojelu ja mikä on sen soveltamisala?

- Lastensuojelun on onnistuakseen tehtävässään oltava viimesijaista ja kohdennuttava erityistä suojelua tarvitseville.
- Erityisen suojelun tarve voi johtua lapsen kasvuympäristön turvattomuudesta tai lapsen omaa tai muiden hyvinvointia tai terveyttä vaarantavasta käyttäytymisestä.
- Palvelut ja tuki lasten tarpeiden mukaan: lastensuojelu ei voi korvata esimerkiksi vammaispalveluja tai mielenterveys- ja päihdepalveluja, joita lapsi tarvitsee.
- Lastensuojelu ei yksin pysty vastaamaan myöskään monenlaista tukea ja apua tarvitsevien lasten ja perheiden tilanteisiin.
- Odotusten tulee olla realistisia suhteessa siihen, mihin ylipäänsä pystytään vastaamaan.
- Jotta lastensuojelu voi onnistua omassa tehtävässään, on peruspalvelujen ja varhaisen tuen ensisijaisuutta ja vaikuttavuutta vahvistettava kaikissa lasten, nuorten ja perheiden palveluissa.

Visio on muodostunut laajan taustatyön tuloksena

- Aiempi lainvalmistelu
- Tilasto-, kustannus- ja tutkimustieto
- Oikeudellinen selvitys
- Laaja-alainen kuuleminen
 - Hyvinvointialuekäyntejä
 - Avoin palaute: Valtakunnalliset lastensuojelupäivät®, Otakantaa.fi -palvelu, muu suullisesti ja kirjallisesti saapunut palaute
 - Selvitys lasten, nuorten ja vanhempien näkemyksistä
 - Kohdennettuja kuulemisia: aiemmat lastensuojelulain valmistelijat, sosiaalialan osaamiskeskusjohtajat, alan aktiivisia keskustelijoita, toimijoita ja tutkijoita
 - Valvontaviranomaiset
 - Ruotsinkielisten palvelujen ja Ahvenanmaan edustajat
 - STM:n rahoittamien ja valvomien hankkeiden opit

Lastensuojelun tulevaisuuden visio:

Lapsi ja hänen läheisensä voivat luottaa lastensuojeluun ja sen vaikuttavuuteen.

1

Jokainen lapsi, hänen vanhempansa ja muut läheiset kohdataan ainutkertaisina, ja he kokevat olevansa aidosti osallisia ja tulevansa kuulluiksi ja kunnioitetuiksi.

2

Palvelujärjestelmä toimii kokonaisuutena ja pystyy vastaamaan lapsen ja hänen läheistensä tarpeisiin oikea-aikaisesti.

3

Lastensuojelu toteuttaa lapsen oikeuksia, sen menettelyt ovat läpinäkyviä ja ymmärrettäviä ja oikeusturva toteutuu.

4

Lastensuojelussa on riittävästi osaavia ja hyvinvoivia työntekijöitä, jotka voivat tehdä työtään asiakkaiden oikeuksia kunnioittavalla ja eettisesti kestäväällä tavalla.

5

Lastensuojelua ohjataan ja valvotaan tehokkaasti, ja tähän on riittävä tietopohja ja resursointi.

Lastensuojelun visio

Lapsi ja hänen läheisensä voivat luottaa lastensuojeluun ja sen vaikuttavuuteen.

- Luottamus läpileikkaavana teemana yksittäisestä asiakaskohtaamisesta palvelujärjestelmän ja oikeusturvan toimivuuteen
- Lastensuojelun tavoitteena on saada aikaan myönteisiä muutoksia lapsen ja hänen perheensä elämässä
- Lastensuojelun asiakkuudessa ovat ne lapset, joiden tarpeisiin pystytään vaikuttavasti vastaamaan nimenomaan lastensuojelun keinoin
- Lastensuojelun tulee olla vaikuttava ja kustannustehokas toimija osana hyvinvointiyhteiskuntaa ja sen palvelujen kokonaisuutta
- Onnistuessaan lastensuojelu edistää koko yhteiskunnan hyvinvointia ja turvallisuutta torjumalla syrjäytymistä ja ylisukupolvista eriarvoisuutta

Strategiset painopisteet (1/5)

Jokainen lapsi, hänen vanhempansa ja muut läheiset kohdataan ainutkertaisina, ja he kokevat olevansa aidosti osallisia ja tulevansa kuulluiksi ja kunnioitetuiksi.

- YK:n lapsen oikeuksien sopimus ja YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista ym.
- Perustuslaki 6:3 ja 21
- Lapsen etua määritellään sekä kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa että kansallisessa lainsäädännössä
- Hallintolain mukainen kuuleminen
- Lapsen osallisuus ja mielipiteen selvittäminen
- Yksilöllinen kokemus: kuunteleminen ja kuulluksi & kunnioitetuksi tuleminen
- Kansallisen lapsistrategian strategiset linjaukset: erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien lasten oikeuksien turvaaminen sekä lasten oikeus tulla kuulluksi ja saada tietoa

Strategiset painopisteet (2/5)

Palvelujärjestelmä toimii kokonaisuutena ja pystyy vastaamaan lapsen ja hänen läheistensä tarpeisiin oikea-aikaisesti.

- Perustuslaki 22: Julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen
 - *Julkisen vallan positiiviset toimintavelvoitteet ulottuvat kaikkiin ihmisiin, mutta erityisen korostuneita ne ovat haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden kohdalla*
- Valtiolla on velvollisuus tukea vanhempia kasvatustehtävässä
- Palvelujen tulee aina olla räätälöitävissä yksilöllisiin tarpeisiin, jotka on arvioitava yhdessä muiden tarvittavien toimijoiden kanssa
- Tämä edellyttää usein monitoimijaisuutta ja poikkihallinnollisuutta
- Toimiva sote -yhteistyö on onnistumisen keskeinen edellytys: erityisesti päihde- ja mielenterveyspalvelujen saatavuus on turvattava

Strategiset painopisteet (3/5)

Lastensuojelu toteuttaa lapsen oikeuksia, sen menettelyt ovat läpinäkyviä ja ymmärrettäviä ja oikeusturva toteutuu.

- Kansainväliset ihmisoikeussopimukset (YK:n lapsen oikeuksien sopimus, Euroopan ihmisoikeussopimus ym.) ja kansallinen lainsäädäntö
- Perustuslaki 21 (ennakollinen ja jälkikäteinen oikeusturva), hallinnon oikeusperiaatteet
 - Koetun oikeusturvan vahvistamisen keinoja:
 - Menettelyjen läpinäkyvyys ja ymmärrettävyys
 - Toimeenpanon tuki
 - Toimiva ohjaus ja neuvonta
 - Avoin, ajantasainen ja tehokas dokumentointi

Strategiset painopisteet (4/5)

Lastensuojelussa on riittävästi osaavia ja hyvinvoivia työntekijöitä, jotka voivat tehdä työtään asiakkaiden oikeuksia kunnioittavalla ja eettisesti kestäväällä tavalla.

- Laadukas ja riittävä perus- ja täydennyskoulutus osaamisen varmistamiseksi
- Oikeudellisen osaamisen vahvistaminen hyvällä lainsäädännön toimeenpanon tuella
- Toimiva työnjako ja eri ammattiryhmien osaaminen käyttöön
- Työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden vahvistaminen
- Varmistetaan myös perhehoitajien osaaminen ja hyvinvointi
- Työsuojelun toimivuus ja oikeusturvan toteutuminen

Strategiset painopisteet (5/5)

Lastensuojelua ohjataan ja valvotaan tehokkaasti, ja sitä varten on riittävä tietopohja ja resursointi.

- Lastensuojelun strateginen ohjaus osana hyvinvointialueiden ohjausta
- Toimiva yhteistyö kuntien kanssa
- Selkeä työn- ja toimivallan jako ohjaus- ja valvontaviranomaisten kesken
- Tehokas tutkimus- ja kehittämistyö
- Ohjauksen, valvonnan ja tietopohjan resursointi varmistetaan

Osallistu lastensuojelun tulevaisuuden vision ja suuntaviivojen kommentointiin!

- Otakantaa.fi –kysely auki 1.3.2023 – 15.3.2023
- Kysely avaa lastensuojelun tulevaisuuden vision ja sen tavoittamiselle strategiset painopisteet kommentoitaviksi
- Kommentoitavina olevat kysymykset perustuvat visiotyön aikana eri kuulemisissa ja saapuneissa palautteissa esiin tulleisiin seikkoihin
- Ota kantaa osoitteessa: <https://www.otakantaa.fi/fi/hankkeet/856/>

@STM_Uutiset

Kiitos!

Lisätietoja

johtaja Elina Palola
neuvotteleva virkamies Susanna Hoikkala
neuvotteleva virkamies Tiina Muinonen
erityisasiantuntija Julia Rosberg

Sähköpostit:

etunimi.sukunimi@gov.fi

